

Strategies & politics

#10

ΣΑΒΒΑΤΟ 12.05.2018

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Μ. ΤΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ
Λ. ΚΑΛΑΡΡΥΤΗΣ
Γ. ΤΖΟΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΔΙΚΟ ΕΝΘΕΤΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ

Του **ΙΩΑΝΝΗ Μ. ΝΟΜΙΚΟΥ***

Στην πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα, η τρομοκρατία παραμένει ένα μείζον ζήτημα τόσο για την εθνική όσο και για τη διεθνή ασφάλεια. Ως συνέπεια της αύξησης των ασύμμετρων απειλών, οι κυβερνήσεις κρατών δίνουν μεγαλύτερο βάρος πλέον στην ασφάλεια των πολιτών. Η κατανόηση του τρόπου δράσης και σκέψης των τρομοκρατών, η ιεράρχηση των απειλών και η συνειδητοποίηση της απειλής σε όλο το φάσμα της θα βοηθήσει ουσιαστικά τις κυβερνήσεις να ανταποκριθούν στην πραγματικότητα της εποχής της διεθνούς τρομοκρατίας.

Ενα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι υπηρεσίες πληροφοριών και ασφάλειας τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ευρώπη μετά την 11η Σεπτεμβρίου του 2001 ήταν η αναποτελεσματική διανομή και ανάλυση πληροφοριών.

Οι τρομοκρατικές ενέργειες τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ισπανία (11 Μαρτίου 2004 στη Μαδρίτη) και στην Αγγλία (7 Ιουλίου 2005 στο Λονδίνο) αποτελούν ένδειξη, αν όχι απόδειξη, της ελλιπούς διανομής πληροφοριών και ανάλυσης από τις υπηρεσίες πληροφοριών.

Στην Κοινότητα των Πληροφοριών, οι αναλυτές δίνουν δικαιολογημένα μεγάλη σημασία στην προστασία των πηγών τους, έχουν διαφορετική αντίληψη για τη μυστικότητα και την εχεμύθεια και τείνουν να αποφεύγουν την ανταλλαγή σε μεγάλη κλίμακα των πληροφοριών τους. Η αρχή προστασίας των πηγών είναι βαθιά ριζωμένη στην Κοινότητα των Πληροφοριών.

Επίσης, έχει παραβλεφθεί το γεγονός ότι οι υπηρεσίες πληροφοριών είναι ενταγμένες στο κρατικό οικοδόμημα και, ως αποτέλεσμα, υποφέρουν από συγγενείς γραφειοκρατικές αδυναμίες. Το δεδομένο αυτό δεν γίνεται εύκολα αντιληπτό, λόγω της εξ' ορισμού μυστικής δράσης των συγκεκριμένων υπηρεσιών.

Ακαδημαϊκοί αναλυτές που εξειδικεύονται στη δομή των υπηρεσιών πληροφοριών και ασφάλειας, όπως η Λόρενς Λουσιγκάρτεν και ο Ιαν Λέι, έχουν διαπιστώσει σε έρευνές τους με στελέχη υπηρεσιών πληροφοριών ότι «πάνω από όλα οι αξιωματούχοι πληροφοριών και ασφάλειας είναι γραφειοκράτες. Ζουν με κανόνες και δρουν βάσει επιτροπών. Οι υπηρεσίες πληροφοριών και ασφάλειας μετατράπηκαν σε μεγάλες γραφειοκρατικές οντότητες στη μεταπολεμική περίοδο».

ΣΑΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Δηλαδή, η σύγχρονη διοικητική μεταρρύθμιση στις υπηρεσίες πληροφοριών και ασφάλειας χαρακτηρίζεται από την ουσιαστική διαφορά της με την παραδοσιακή βεμπεριανή γραφειοκρατία κατά το ότι στηρίζει την πρακτική της στη διοίκηση αποτελεσμάτων. Διοίκηση αποτελεσμάτων σημαίνει επικέντρωση της δι-

Οι προκλήσεις για την ΕΥΠ στον 21ο αιώνα

Ο ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΟΣΟ ΠΟΤΕ ΑΛΛΟΤΕ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΕΝΑ ΔΙΑΡΚΩΣ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

οικητικής δράσης στα αποτελέσματα και όχι μόνο στις διαδικασίες, όπως επιβάλει η «βεμπεριανή γραφειοκρατία», που πρέπει να ακολουθούνται για την επέλευσή τους.

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, οι περισσότερες υπηρεσίες πληροφοριών και ασφάλειας των ευρωπαϊκών κρατών και των ΗΠΑ έχουν προβεί σε σαρωτικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας και δράσης τους και στον τρόπο στρατολόγησης νέων στελεχών, με συνεχή εκπαίδευση,

ενώ φροντίζουν ώστε το ανθρώπινο δυναμικό τους να προσαρμόζεται συνεχώς στο νέο περιβάλλον.

Όλες οι προαναφερθείσες αλλαγές έφεραν τις διαχειριστικές πρακτικές των υπηρεσιών αυτών πλησιέστερα προς τις υπάρχουσες τεχνικές των ιδιωτικών οργανισμών και, συν τοις άλλοις, υπήρξε σε πολλές περιπτώσεις και εκμοντερνισμός της υλικοτεχνικής υποδομής και δημιουργία νέων κτιριακών υποδομών.

Χάρη στις παραπάνω αλλαγές, οι υπη-

ρεσίες πληροφοριών και ασφάλειας ευρωπαϊκών κρατών έγιναν αναπόσπαστα συστατικά μέρη του εκάστοτε κρατικού μηχανισμού και περισσότερο αντιπροσωπευτικές των κοινωνιών τους.

Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι αλλαγές αυτές συντελέστηκαν κατά τη μετάβαση στη μεταψυχροπολεμική εποχή και ενώ τα νέα δεδομένα επέβαλλαν αυστηρότερη επίβλεψη και αποτελεσματικότερη διαχείριση των υπηρεσιών αυτών από τις κοινωνίες τους.

Η σημερινή θέση της Ελλάδας στο παγκόσμιο στερέωμα ως αναπτυσσόμενη χώρα και κράτους-μέλους διεθνών οργανισμών (ΝΑΤΟ, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ηνωμένα Έθνη), όπως επίσης και ως

Η ΕΘΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ, ΑΠΟΤΡΕΠΟΝΤΑΣ ΠΛΗΘΩΡΑ ΑΠΕΙΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΩΡΑ

κόμβου ενεργειακών δρόμων από την ανατολή στη δύση και λόγω της γεωοικονομικής της θέσης, απαιτεί ένα υψηλότερο επίπεδο ικανότητας, αποτελεσματικότητας και διαχείρισης ανθρώπινων πόρων, με σκοπό να δημιουργηθεί μια Ελληνική Κοινότητα Πληροφοριών, η οποία θα μπορέσει να ανταποκριθεί στον ρόλο της και να αντιμετωπίσει τις απειλές του 21ου αιώνα.

Σε γενικές γραμμές, ο τομέας των υπηρεσιών πληροφοριών αντιμετωπίζει όσο ποτέ άλλοτε την ανάγκη προσαρμογής σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Η εξωστρέφεια της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), με σκοπό να ανοίξει διόδους επικοινωνίας με ερευνητικά ιδρύματα της χώρας μας, αποτελεί τον καλύτερο οίονο για τον διεθνή σεβασμό των δραστηριοτήτων της. Η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ) είναι σήμερα περισσότερο αναγκαία από ποτέ, αντιμετωπίζοντας πληθώρα απειλών, όπως η λαθρομετανάστευση, οι επιδημίες και το οργανωμένο έγκλημα, που αποτελούν μάστιγα στον 21ο αιώνα.

Κλείνοντας το σύντομο άρθρο μου, σας παραθέτω τα λόγια ενός βετεράνου αναλυτή πληροφοριών: «Η ανάλυση και διαχείριση πληροφοριών συγκρίνεται με την ανορθοδοξία ενός ταλαντούχου ζωγράφου. Η ανάλυση είναι τέχνη, όχι επιστήμη, που απαιτεί γνώσεις και εμπειρία που τις αποκτάς σε βάθος χρόνου, αφού έχεις γευτεί αρκετές αποτυχίες. Δυστυχώς, οι επιτυχίες στις υπηρεσίες πληροφοριών δεν γίνονται γνωστές στην κοινή γνώμη παρά μόνο αφού περάσουν αρκετά χρόνια».

* Προέδρου του Ερευνητικού Ινστιτούτου Ευρωπαϊκών και Αμερικανικών Μελετών (RIEAS) - www.rieas.gr